

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης

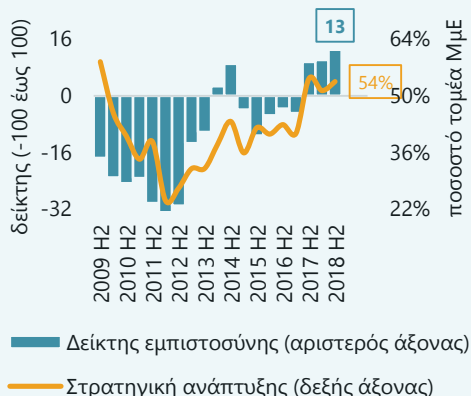
Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

Έρευνα Συγκυρίας

Μάρτιος 2019

Σταδιακή βελτίωση του οικονομικού κλίματος την τελευταία διετία

Δείκτης εμπιστοσύνης ^[1]

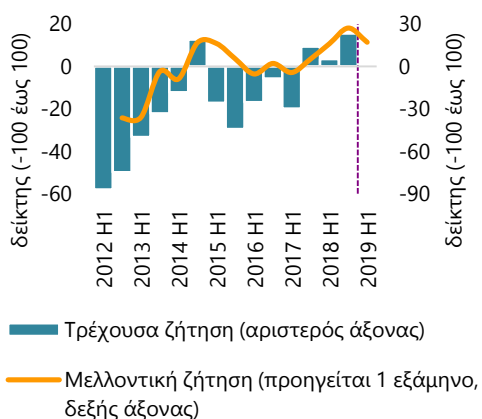

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Συνεχίζεται η ανοδική πορεία του δείκτη εμπιστοσύνης των ΜμΕ για τρίτο συνεχόμενο εξάμηνο, αγγίζοντας τις 13 μονάδες κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2018 (επίδοση που αποτελεί ιστορικό υψηλό της τελευταίας δεκαετίας). Παράλληλα, η πλειοψηφία του τομέα (54% των επιχειρήσεων) δηλώνει ότι ακολουθεί στρατηγικό πλάνο ανάπτυξης.

[1] Ο δείκτης αντιστοιχεί στο καθαρό ισοζύγιο των απαντήσεων, για μείωση (-100), σταθερότητα (0) και αύξηση (+100).

Συνθήκες ζήτησης ^[2]

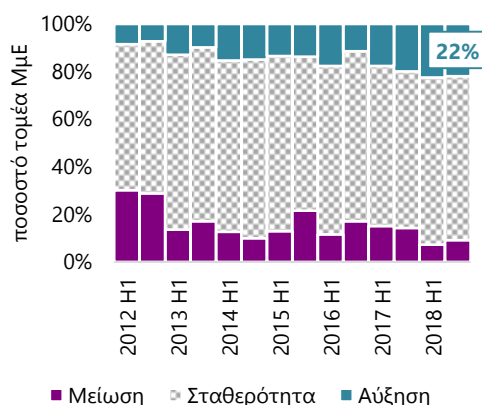

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Η ανοδική πορεία του δείκτη οφείλεται κυρίως στην πολύ καλή επίδοση της τρέχουσας ζήτησης (+12 μονάδες). Αντίθετα, κάποιες ανησυχίες επιβράδυνσης της δυναμικής εγείρει η πορεία του δείκτη μελλοντικής ζήτησης, ο οποίος μετά από 3 συνεχή εξάμηνα ανόδου, παρουσίασε πτώση έναντι του προηγούμενου εξαμήνου κατά 10 μονάδες, παραμένοντας ωστόσο σε θετικό έδαφος (17 μονάδες κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2018).

[2] Ο δείκτης αντιστοιχεί στο καθαρό ισοζύγιο των απαντήσεων, για μείωση (-100), σταθερότητα (0) και αύξηση (+100). Ως τρέχουσα ζήτηση ορίζονται οι συνθήκες ζήτησης τους προηγούμενους 6 μήνες και ως μελλοντική οι συνθήκες ζήτησης τους επόμενους 6 μήνες.

Απασχόληση

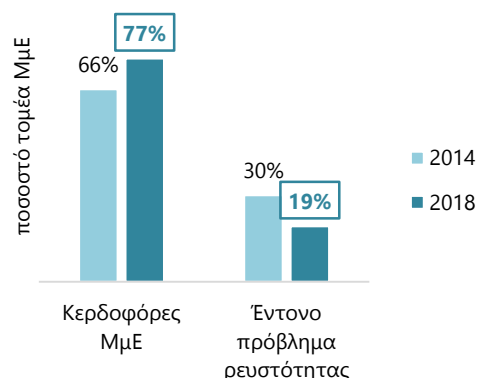

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Η αυξημένη αβεβαιότητα που κυριαρχεί μεταξύ των ΜμΕ αναφορικά με τις μελλοντικές συνθήκες ζήτησης ξεκινάει να ασκεί ελαφριά πίεση στο σχεδιασμό μελλοντικής απασχόλησης των ελληνικών ΜμΕ. Συγκεκριμένα, ενώ το ποσοστό των επιχειρήσεων που δήλωσε ότι θα προχωρήσει σε προσλήψεις παρέμεινε σταθερό στο 22% (μετά από συνεχή άνοδο την τελευταία τριετία), το ποσοστό των επιχειρήσεων που δήλωσε ότι θα προχωρήσει σε απολύσεις ανέβηκε στο 9% από 7% κατά το πρώτο εξάμηνο του 2018 (παραμένοντας ωστόσο χαμηλότερο από το μέσο όρο της τελευταίας πενταετίας).

Πάρα τα σημάδια επιβράδυνσης της δυναμικής, η κατάσταση του τομέα των ΜμΕ το 2018 εμφανίζεται σαφώς βελτιωμένη σε σχέση με πριν μια πενταετία. Εστιάζοντας σε δύο **βασικούς δείκτες της χρηματοοικονομικής υγείας των ΜμΕ** (κερδοφορία και ρευστότητα), παρατηρούμε ότι οι κερδοφόρες ΜμΕ καλύπτουν πλέον περισσότερο από τα ¾ του τομέα, ενώ σημαντική μείωση παρουσιάζουν οι ΜμΕ με έντονα προβλήματα ρευστότητας (πτώση κατά 11 ποσοστιαίες μονάδες).

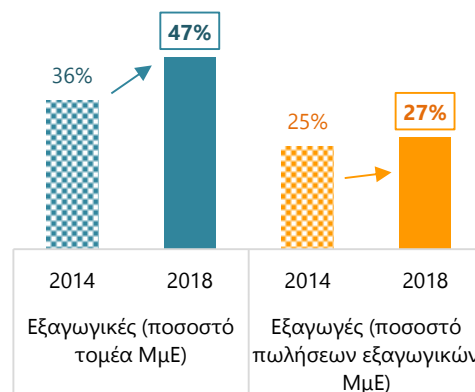
Χρηματοοικονομική υγεία

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Βασικός άξονας στήριξης της χρηματοοικονομικής εικόνας των ΜμΕ είναι η **ανάπτυξη της εξωστρέφειας** τους. Συγκεκριμένα, το ποσοστό εξωστρεφών επιχειρήσεων αυξήθηκε στο 47% το 2018 από 36% το 2014, ενώ παράλληλα αυξήθηκε οριακά το μερίδιο των πωλήσεων τους που προέρχεται από το εξωτερικό (καλύπτοντας το 27% των πωλήσεων το 2018 από 25% το 2014).

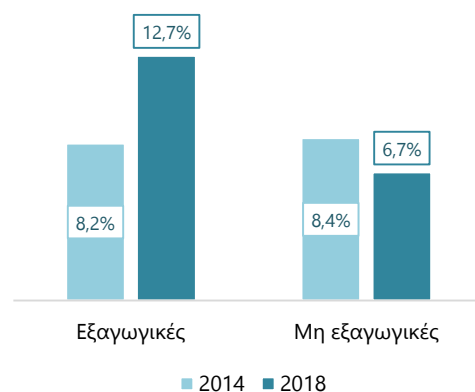
Εξωστρέφεια

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

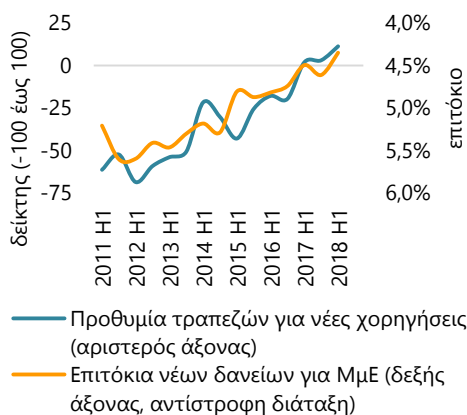
Η **σημασία της εξωστρέφειας για τη βελτίωση της χρηματοοικονομικής υγείας** των ΜμΕ επιβεβαιώνεται από τη σύγκριση των αποτελεσμάτων εξαγωγικών και μη επιχειρήσεων. Εστιάζοντας στις μεσαίες επιχειρήσεις (ώστε να μη δημιουργείται bias επίδρασης μεγέθους), παρατηρούμε ότι οι εξωστρεφείς επιχειρήσεις βελτίωσαν σημαντικά τη λειτουργική κερδοφορία κατά την τελευταία πενταετία (12,7% κ.μ.ο. το 2018 από 8,2% το 2014), ενώ αντίθετα η κερδοφορία των μη εξωστρεφών επιδεινώθηκε (6,7% το 2018 από 8,4% το 2014).

Περιθώριο λειτουργικού κέρδους

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

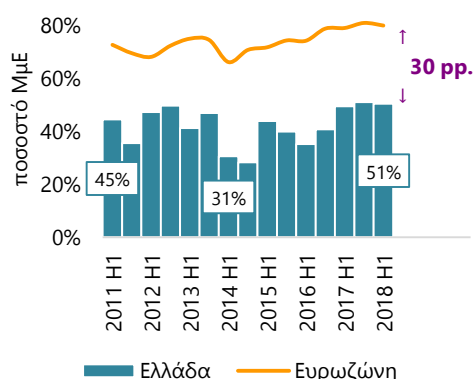
Προσφορά δανείων

Πηγή: ECB SAFE report, Τράπεζα της Ελλάδος, εκτιμήσεις Εθνικής Τράπεζας

Η σταδιακή βελτίωση των επιχειρηματικών συνθηκών συμβαδίζει επίσης με τη **βαθμιαία βελτίωση των συνθηκών χρηματοδότησης**. Οι ΜμΕ εντοπίζουν θετικότερη διάθεση των τραπεζών για νέες χορηγήσεις, ενώ ταυτόχρονα θετικά συμβάλει η βαθμιαία αποκλιμάκωση των επιτοκίων δανεισμού (από 5,4% το 2011 σε 4,3% το 2018).

Εγκρίσεις νέων δανείων ^[1]

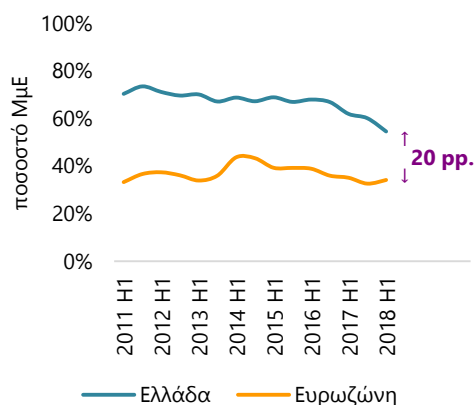

Πηγή: ECB SAFE report, εκτιμήσεις Εθνικής Τράπεζας

Επιβεβαιωτικά για τη βελτίωση των συνθηκών χρηματοδότησης λειτουργεί και το **αυξανόμενο ποσοστό δανείων που εγκρίνονται από τις ελληνικές τράπεζες** (ξεπερνώντας πλέον το ½ από λιγότερο του ½ το 2014).

[1] Αντιπροσωπεύει το ποσοστό των ΜμΕ για τις οποίες δόθηκε έγκριση για το σύνολο ή το μεγαλύτερο μέρος του ποσού που αιτήθηκαν ως νέα χρηματοδότηση.

Κενό χρηματοδότησης ^[2]

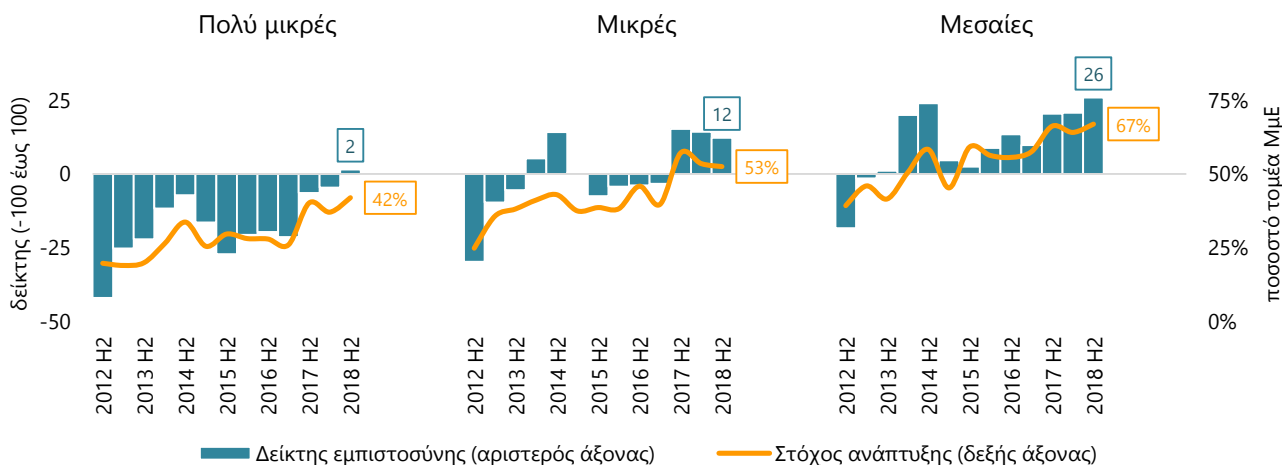
Πηγή: ECB SAFE report, εκτιμήσεις Εθνικής Τράπεζας

Η συνδυαστική βελτίωση των επιδόσεων των ΜμΕ και των συνθηκών χρηματοδότησης, έχει ως αποτέλεσμα το **χρηματοδοτικό κενό που αντιμετωπίζουν να έχει μειωθεί σημαντικά** κατά την περίοδο 2011-2018 – περιορίζοντας στο μισό την απόκλιση από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (στις 20 ποσοστιαίες μονάδες το 2018 από 40 ποσοστιαίες μονάδες το 2011).

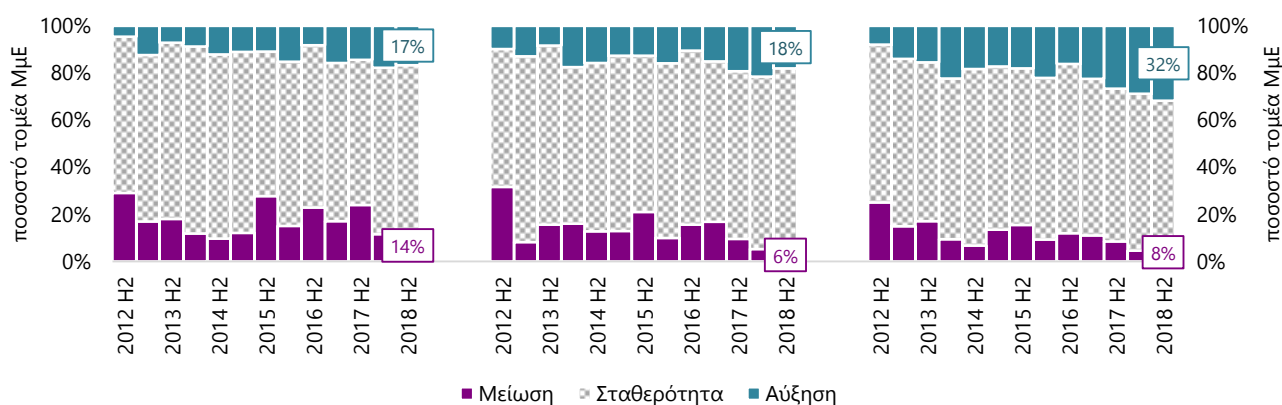
[2] Μετράει το ποσοστό (%) των ΜμΕ που επιθυμούν νέας χρηματοδότηση και είτε η αίτηση τους δεν απορρίφθηκε ή εγκρίθηκε για μικρό μέρος του αιτούμενου ποσού, είτε δεν προχώρησαν στην υποβολή αίτησης δανείου.

Παράρτημα Ι: Ανάλυση ανά μέγεθος ^[1]

Δείκτης εμπιστοσύνης ^[2]

Απασχόληση

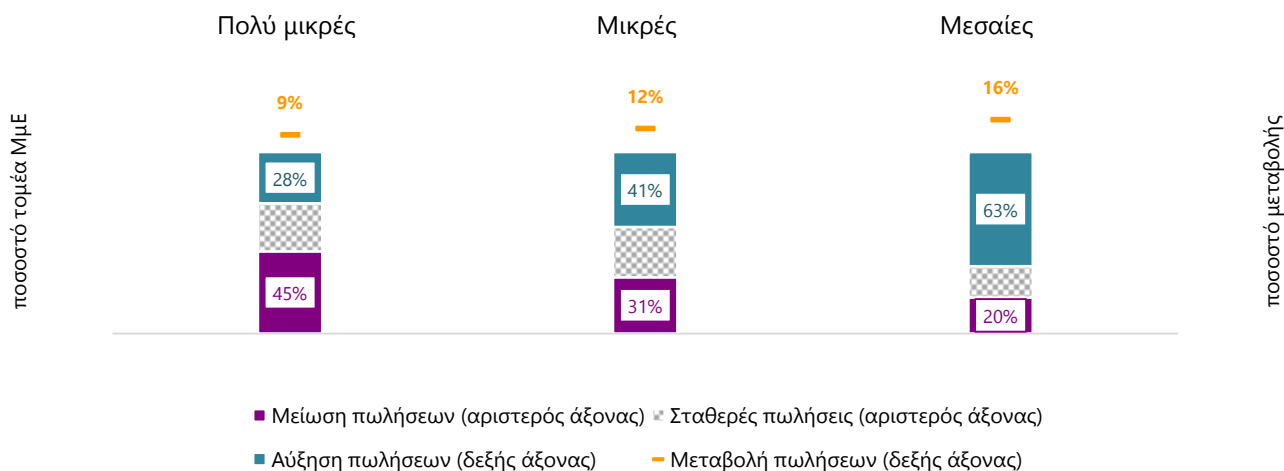
[1] Τα μεγέθη των επιχειρήσεων στην παρούσα ενότητα διακρίνονται βάσει του κύκλου εργασιών τους ως εξής (σε εκ. €): Πολύ μικρές (0 – 0,5), Μικρές (0,5 – 2,5] και Μεσαίες (2,5 – 10)

[2] Ο δείκτης αντιστοιχεί στο καθαρό ισοζύγιο των απαντήσεων για μείωση (-100), σταθερότητα (0) και αύξηση (+100).

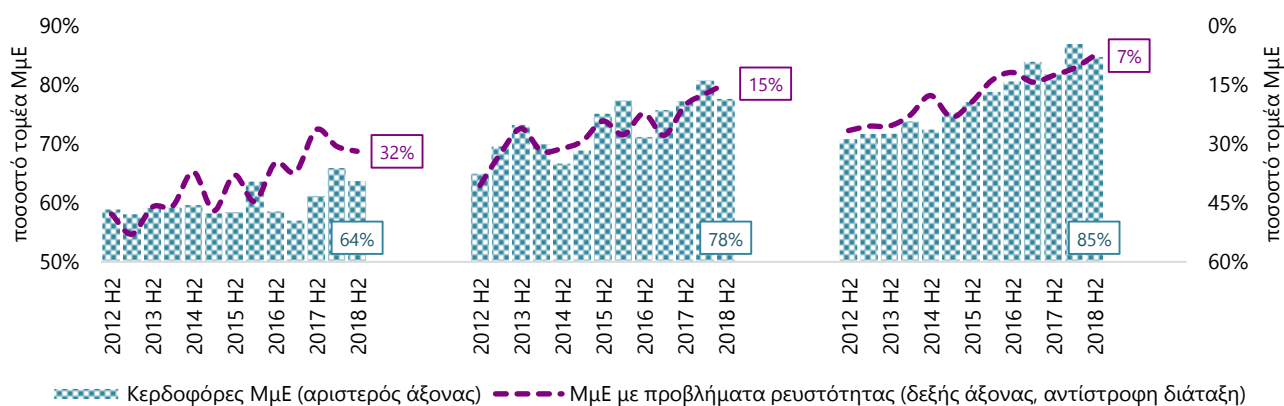
Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Εξετάζοντας τα επιμέρους μεγέθη των ΜμΕ, **οι μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις ξεχωρίζουν** για τη συνεχή βελτίωση του δείκτη εμπιστοσύνης και του στόχου ανάπτυξης κατά την τελευταία τριετία. Οι δυναμικές επιδόσεις των επιχειρήσεων αυτών αποτυπώνονται και σε θετικότερες προοπτικές προσλήψεων, καθώς το ποσοστό των επιχειρήσεων που προβλέπουν ενίσχυση της απασχόλησης κατά το επόμενο εξάμηνο ανήλθε στο 32% του τομέα (έναντι 17%-18% για τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις).

Αναφορικά με τις υπόλοιπες ΜμΕ, επισημαίνουμε τη διαχρονική ανάκαμψη των πολύ μικρών επιχειρήσεων – ξεκινώντας όμως από πολύ χαμηλότερο επίπεδο – και την αναστροφή της ανοδικής τάσης των μικρών επιχειρήσεων τόσο στον δείκτη εμπιστοσύνης όσο και στον αναπτυξιακό τους στόχο.

Πορεία πωλήσεων ^[1]

Κερδοφορία και Ρευστότητα

[1] Αφορά την τελευταία πενταετία

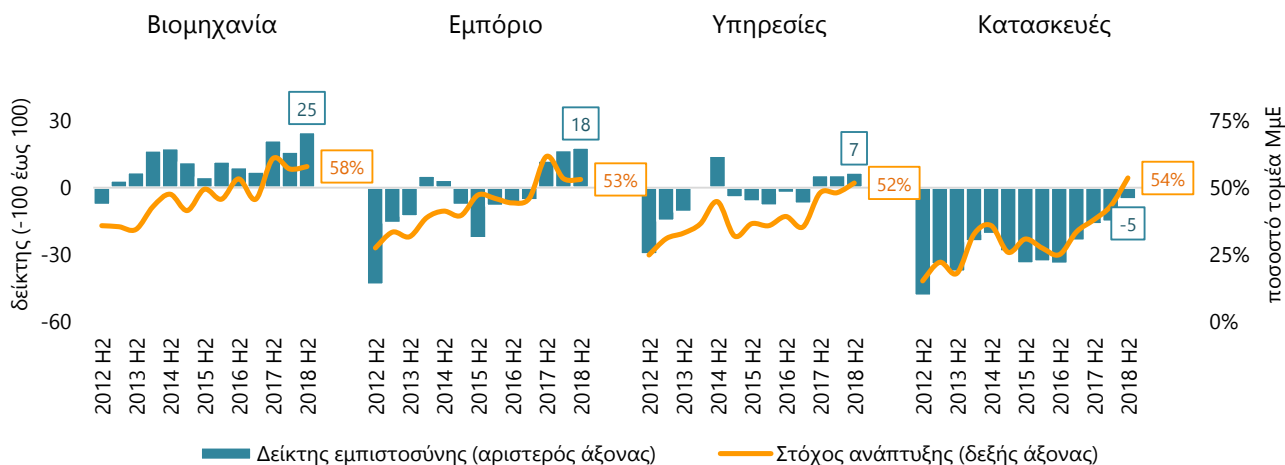
Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Αιτία της μεγαλύτερης αισιοδοξίας των μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεων φαίνεται να αποτελούν οι **πολύ καλύτερες επιδόσεις** των επιχειρήσεων αυτών **σε επίπεδο (i) πωλήσεων και (ii) κερδοφορίας**.

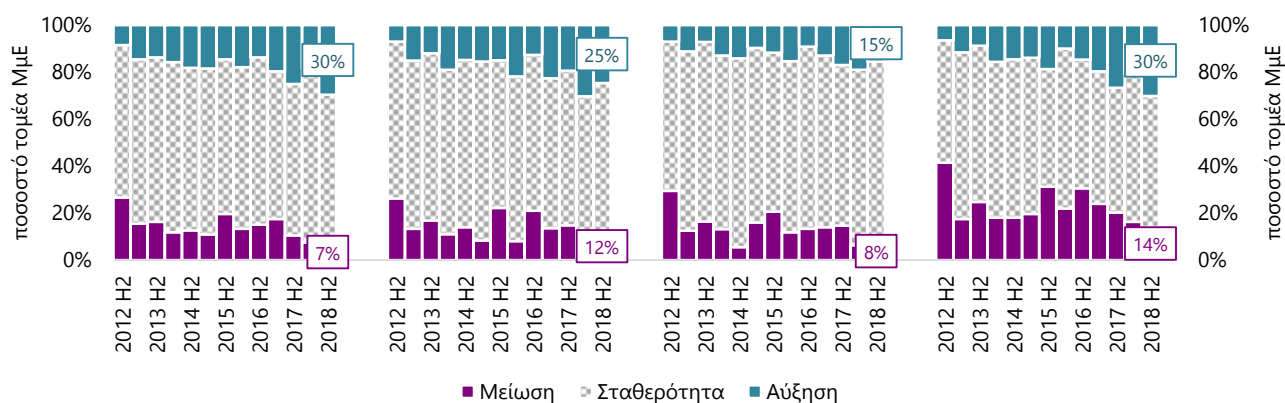
Αναλυτικότερα το 63% του τομέα των μεσαίων επιχειρήσεων πέτυχε αύξηση των πωλήσεων του την περίοδο 2013 – 2017 (έναντι 28% για τις πολύ μικρές), και η οποία ήταν μεγαλύτερη από εκείνη που πέτυχαν οι επιχειρήσεις μικρότερου μεγέθους (αύξηση 16% έναντι 9% για τις πολύ μικρές). Οι θετικές επιδόσεις πωλήσεων ενίσχυσαν την κερδοφορία των επιχειρήσεων αυτών (με το 85% των μεσαίων επιχειρήσεων να είναι λειτουργικά κερδοφόρες έναντι ποσοστού 64% για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις). Παράλληλα, μόλις το 7% των μεσαίων επιχειρήσεων αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα ρευστότητας (έναντι 32% για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις).

Παράρτημα II: Ανάλυση ανά κλάδο

Δείκτης εμπιστοσύνης

Απασχόληση

Ο δείκτης αντιστοιχεί στο καθαρό ισοζύγιο των απαντήσεων για μείωση (-100), σταθερότητα (0) και αύξηση (+100).

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

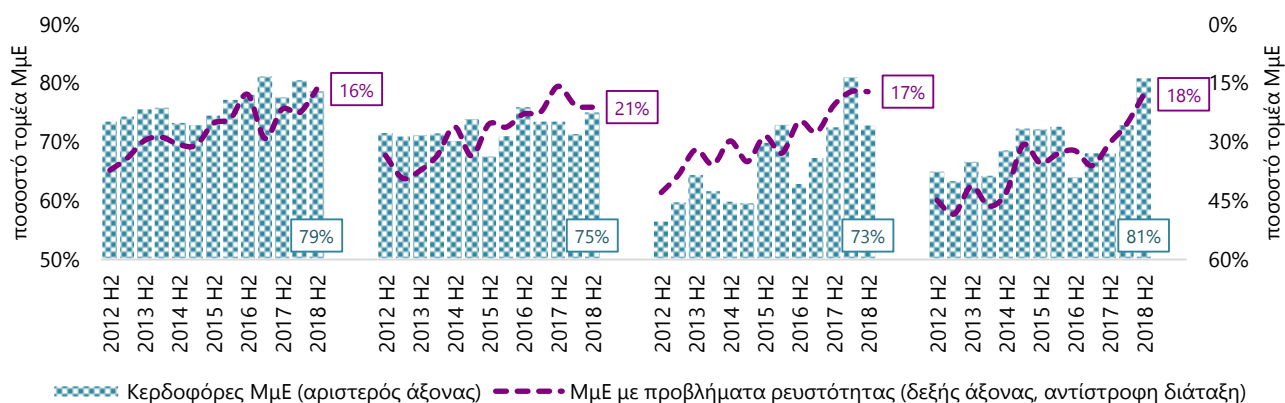
Η **βελτίωση του δείκτη εμπιστοσύνης** αποτελεί κοινό χαρακτηριστικό των επιμέρους κλάδων, ενώ ιδιαίτερα ενθαρρυντικό είναι πως οι αναπτυξιακοί στόχοι για το σύνολο τους επανήλθαν σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50%.

- **Βιομηχανία:** Η μεταποίηση εξακολουθεί να επιτυγχάνει υψηλότερες επιδόσεις μεταξύ των κλάδων, με τον δείκτη εμπιστοσύνης να διαμορφώνεται στις 25 μονάδες (υψηλό βετίαις) και το μερίδιο των επιχειρήσεων με στόχο ανάπτυξης να προσεγγίζει το 60%.
- **Υπηρεσίες:** Οι υπηρεσίες ενισχύθηκαν περαιτέρω (με ισχυρό πυλώνα στήριξης τον κλάδο των μεταφορών) με το δείκτη εμπιστοσύνης να διαμορφώνεται στις 18 μονάδες. Πηγή προβληματισμού αποτελεί η στασιμότητα του ποσοστού επιχειρήσεων με αναπτυξιακό πλάνο κοντά στο 50%.
- **Εμπόριο:** Σημάδια περαιτέρω ανάκαμψης του κλάδου, με τον δείκτη εμπιστοσύνης να συνεχίζει την ανοδική του πορεία για 3ο συνεχές εξάμηνο, αγγίζοντας τις 7 μονάδες, ενώ ενθαρρυντική είναι η άνοδος του μεριδίου των επιχειρήσεων με αναπτυξιακή στρατηγική σε επίπεδα άνω του 50%.
- **Κατασκευές:** Ο κλάδος παραμένει σε πορεία σταδιακής ανάκαμψης από πολύ χαμηλά επίπεδα. Ο δείκτης εμπιστοσύνης βελτιώνεται (ωστόσο παραμένει σε αρνητικό έδαφος, - 5 μονάδες) και παράλληλα το ποσοστό των επιχειρήσεων του κλάδου με αναπτυξιακό στόχο ξεπέρασε το φράγμα του 50%.

Οι καλές επιδόσεις των κλάδων στον δείκτη εμπιστοσύνης αντικατοπτρίζονται στις προσδοκίες τους για την εξέλιξη της **απασχόλησης**, με τους κλάδους βιομηχανίας και κατασκευών να ξεχωρίζουν θετικότερα.

Πορεία πωλήσεων ^[1]

Κερδοφορία και Ρευστότητα

[1] Αφορά την τελευταία πενταετία

Πηγή: Έρευνα συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας

Η θετική πορεία των δεικτών αντανακλάται στην εξέλιξη των πωλήσεων, καθώς σε όλους τους κλάδους οι ΜμΕ που πέτυχαν αύξηση κύκλου εργασιών υπερτερούν έναντι εκείνων που υπέστησαν μείωση.

Θετικότερα ξεχωρίζει η βιομηχανία, καθώς απολαμβάνει:

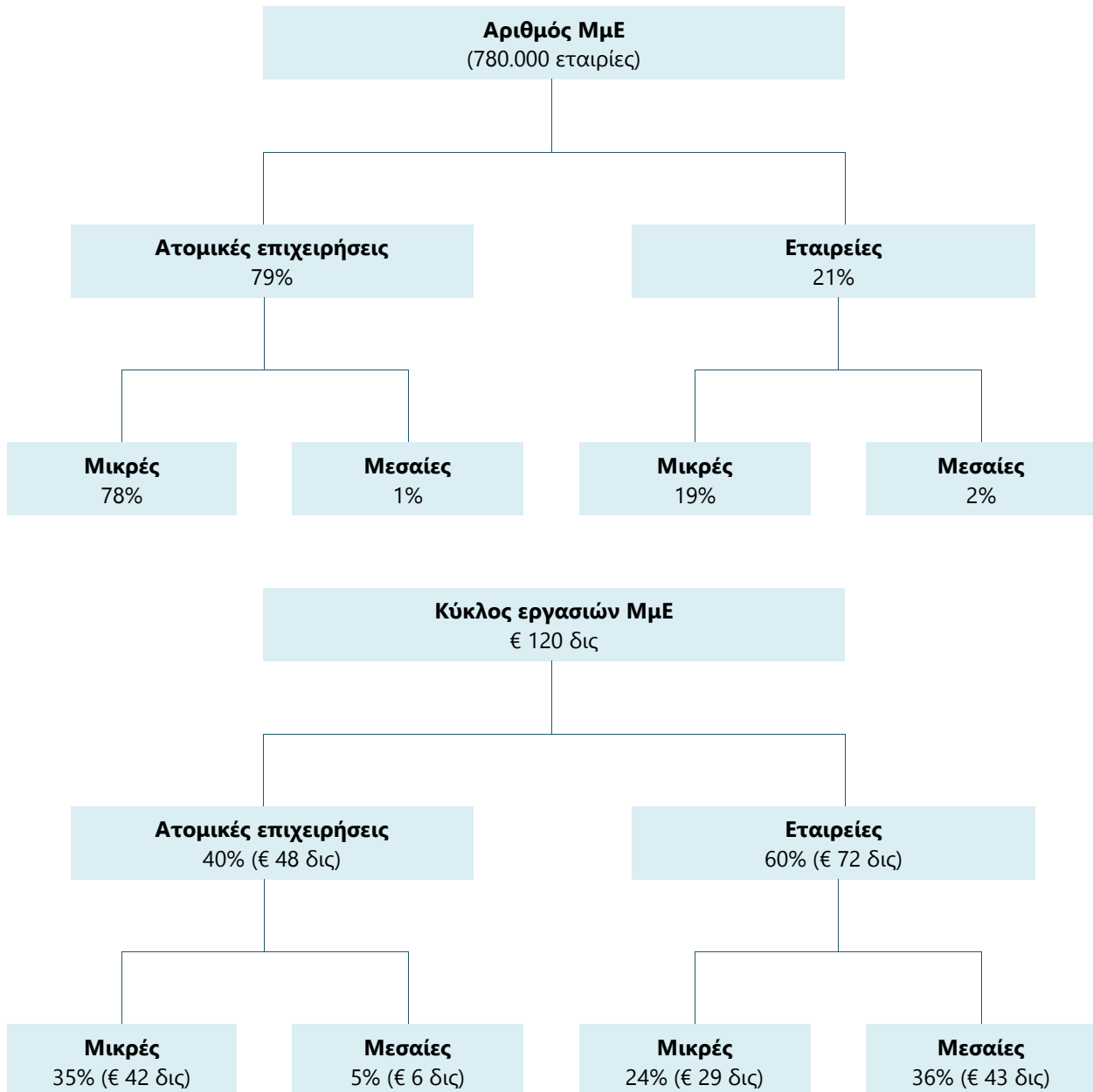
- I. Το υψηλότερο ποσοστό επιχειρήσεων που παρουσιάζουν αύξηση πωλήσεων (48%) και
- II. Το μεγαλύτερο ποσοστό μείωσης αύξησης πωλήσεων (16%)

Αντίστοιχα θετική είναι η εικόνα σε επίπεδο κερδοφορίας, με τη βιομηχανία να ξεχωρίζει για τη διαχρονική υπεροχή της, επιτυγχάνοντας κατά μέσο όρο ποσοστό κερδοφόρων επιχειρήσεων την τελευταία τριετία 79% (έναντι 74% για τις υπηρεσίες που κατέχουν την 2^η καλύτερη επίδοση), παραμένοντας ταυτόχρονα ο κλάδος με το χαμηλότερο ποσοστό επιχειρήσεων του τομέα που αντιμετωπίζει έντονα προβλήματα ρευστότητας (16%).

Σημείο αναφοράς επίσης αποτελεί ο **κλάδος κατασκευών**, καθώς η ανάκαμψη της οικοδομικής δραστηριότητας (18% το τελευταίο 12μηνο σε όρους όγκου δραστηριότητας) δείχνει να συμβάλει θετικά στην κερδοφορία του κλάδου, με αύξηση του μεριδίου των κερδοφόρων επιχειρήσεων στο 81% του τομέα (από μόλις 68% το 2017) και μείωση των έντονων προβλημάτων ρευστότητας στο 18% του τομέα (από 1/3 το 2017).

Παράρτημα III: Μεθοδολογία

Χαρτογράφηση του τομέα των ΜμΕ στην Ελλάδα

* Για τους σκοπούς της ανάλυσης ορίζονται: μικρές οι επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών χαμηλότερο του €1 εκατ. και μεσαίες οι επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών μεταξύ €1 εκατ. και €10 εκατ.. * Στην άνω χαρτογράφηση τα χαρακτηριστικά κάθε κατηγορίας προσεγγίστηκαν βάσει κατηγοριοποίησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που διακρίνει τις επιχειρήσεις βάσει αριθμού εργαζομένων (μικρές: έως 10 εργαζόμενοι και μεσαίες: 10-50 εργαζόμενοι).

Πηγή: Ευρωπαϊκή επιτροπή (SBA Factsheet 2015), Eurostat, ΕΛΣΤΑΤ. (Διαρθρωτική Έρευνα Επιχειρήσεων 2015), Εκτιμήσεις ΕΤΕ

- Οι σχεδόν 780,000 ΜμΕ στην Ελλάδα συνεισφέρουν ετησίως κύκλο εργασιών της τάξης των €120 δις
- Τα 4/5 των ΜμΕ αντιστοιχούν σε ατομικές επιχειρήσεις, οι οποίες καλύπτουν αντίστοιχο μερίδιο στο σύνολο του εγχώριου εταιρικού τομέα (έναντι μόλις 1/2 του εταιρικού τομέα στην Ευρώπη).
- Αν και σε αριθμό υπερτερούν οι ατομικές επιχειρήσεις, το μεγαλύτερο μερίδιο του κύκλου εργασιών (της τάξης του 60%) παράγεται από εταιρείες διάφορων νομικών μορφών (ΑΕ, ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ κτλ.).

Περιγραφή δείγματος

Κατανομή αριθμού εταιρειών δείγματος ^[1]					
Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	Βιομηχανία	Υπηρεσίες	Εμπόριο	Κατασκευές	Σύνολο ΜμΕ
1: (0 – 0,1]	73	45	45	30	193
2: (0,1 – 0,5]	73	45	45	30	193
3: (0,5 – 1,0]	74	45	45	30	194
4: (1,0 – 2,5]	74	45	45	30	194
5: (2,5 – 5,0]	73	45	45	30	193
6: (5,0 – 10,0]	73	45	45	30	193
Σύνολο ΜμΕ	440	270	270	180	1.160

[1] Ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των στοιχείων υπάρχει πιθανότητα αποκλίσεων της τάξης του 10%

Σύνθεση εταιρικού τομέα ΜμΕ ^[2] (βάσει κύκλου εργασιών)					
Κύκλος εργασιών (εκατ. €)	Βιομηχανία	Υπηρεσίες	Εμπόριο	Κατασκευές	Σύνολο ΜμΕ
1: (0 – 0,1]	1%	5%	2%	1%	9%
2: (0,1 – 0,5]	3%	6%	12%	1%	22%
3: (0,5 – 1,0]	2%	3%	9%	1%	15%
4: (1,0 – 2,5]	3%	3%	11%	1%	18%
5: (2,5 – 5,0]	4%	4%	8%	1%	17%
6: (5,0 – 10,0]	4%	4%	9%	2%	19%
Σύνολο ΜμΕ	17%	25%	51%	7%	100%

[2] Σταθμισμένος μέσος όρος τελευταίας δεκαετίας

Πηγές: Μητρώο επιχειρήσεων Ελ.Στατ. (2007), ICAP database, Eurostat, εκτιμήσεις Εθνικής Τράπεζας

➤ Η ανάλυση αφορά δείγμα επιχειρήσεων με κύκλο εργασιών έως €10 εκατ., τις οποίες για τους σκοπούς της ανάλυσης ορίζουμε ως μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜμΕ).

➤ Η επιλογή των εταιρειών έγινε μέσω διαστρωματικής δειγματοληψίας (stratified sampling method), κατά τα πρότυπα αντίστοιχων ερευνών που πραγματοποιούνται από διεθνείς οργανισμούς. Ειδικότερα, επιλέχθηκαν συνολικά 1,160 εταιρείες, με τρόπο τέτοιο ώστε να κατανέμονται ομοιόμορφα βάσει δύο βασικών παραγόντων: την τάξη του κύκλου εργασιών (6 τάξεις μεγέθους) και τον κλάδο δραστηριοποίησης (Βιομηχανία, Εμπόριο, Υπηρεσίες, Κατασκευές).

➤ Προκειμένου να προκύψουν συμπεράσματα αντιπροσωπευτικά του εταιρικού τομέα ΜμΕ, πραγματοποιήθηκε στάθμιση των απαντήσεων ανάλογα με τη συμμετοχή της κάθε υποκατηγορίας στο συνολικό κύκλο εργασιών του τομέα. Με αυτόν τον τρόπο προέκυψαν συμπεράσματα (i) ανά μέγεθος, (ii) ανά κλάδο και (iii) συνολικά για τον εταιρικό τομέα ΜμΕ. Βάσει της μεθοδολογίας, οι διακρίσεις που γίνονται κατά την ανάλυση που ακολουθεί αναφέρονται κατά κανόνα σε μερίδια βάσει συνεισφοράς στον κύκλο εργασιών και όχι βάσει αριθμού εταιρειών.

Κατασκευή Δείκτη Εμπιστοσύνης

- Στοχεύοντας στην κατασκευή ενός δείκτη εμπιστοσύνης για τις ΜμΕ, έχουμε συμπεριλάβει κάποιες βασικές ερωτήσεις που αποτυπώνουν το επίπεδο δραστηριότητας κατά το προηγούμενο και επόμενο εξάμηνο. Το πρότυπο των ερωτήσεων βασίζεται στο εναρμονισμένο ερωτηματολόγιο που προτείνουν ο ΟΟΣΑ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, βελτιώνοντας έτσι τη συγκρισιμότητα του δείκτη.
- Οι ερωτήσεις του δείκτη έχουν 3 εναλλακτικές απαντήσεις: αύξηση (+), σταθερότητα (=), μείωση (-) ή υψηλότερο από το κανονικό (+), κανονικό (=), χαμηλότερο από το κανονικό (-). Αρχικά μετατρέπουμε τον αριθμό των απαντήσεων ανά κατηγορία (+,=,-) σε ποσοστά και στη συνέχεια υπολογίζουμε το καθαρό ισοζύγιο αφαιρώντας το ποσοστό των (-) από το ποσοστό των (+). Δεύτερο εξάμηνο, ο δείκτης εμπιστοσύνης για κάθε κλάδο είναι ο μέσος όρος των καθαρών ισοζυγίων για τις παρακάτω ερωτήσεις:
 - ✓ Για τη βιομηχανία: Επίπεδο παραγγελιών, επίπεδο αποθεμάτων και μελλοντική τάση παραγωγής.
 - ✓ Για τις υπηρεσίες: Κατάσταση επιχείρησης προηγούμενου εξάμηνου, παρελθοντική και μελλοντική τάση ζήτησης.
 - ✓ Για το εμπόριο: Επίπεδο αποθεμάτων, παρελθοντική και μελλοντική ζήτηση.
 - ✓ Για τις κατασκευές: Επίπεδο ανεκτέλεστου υπολοίπου και μελλοντική τάση απασχόλησης.
- Για το σύνολο του εταιρικού τομέα των ΜμΕ, ο δείκτης εμπιστοσύνης εκτιμήθηκε ως ένας σταθμισμένος μέσος όρος των επιμέρους κλάδων (με σταθμίσεις τα μερίδια του κύκλου εργασιών των κλάδων στην οικονομία).
- Η τακτική διενέργεια της έρευνας σε εξαμηνιαία βάση θα μας προσφέρει την εικόνα της διαχρονικής πορείας των ΜμΕ, όπως θα αποτυπώνεται στο δείκτη. Για την εξαγωγή αξιόπιστων συμπερασμάτων, η σύγκριση θα διενεργείται μεταξύ του τρέχοντος επιπέδου του δείκτη και του μακροχρόνιου μέσου όρου του (με σκοπό τη διόρθωση ενδεχόμενης υπέρμετρης αισιοδοξίας ή απαισιοδοξίας (over-optimism or over-pessimism bias)).
- Στην πορεία του δείκτη εμπιστοσύνης (όπως και σε τυχόν άλλες διαχρονικές αναλύσεις) δεν λαμβάνεται υπόψη το κλείσιμο εταιρειών παρά μόνο η εξελίξεις που αφορούν τις επιχειρήσεις που βρίσκονται σε λειτουργία κατά την περίοδο διενέργειας της έρευνας.

Ταυτότητα της δειγματοληπτικής έρευνας

- Εταιρία: KANTAR
- Μεθοδολογία: Ποσοτική έρευνα, με τη μορφή τηλεφωνικών συνεντεύξεων (Computer Aided Telephone Interviewing- C.A.T.I.), με χρήση δομημένου ερωτηματολογίου 20 λεπτών.
- Δείγμα: Συνολικά διεξήχθησαν 1.160 συνεντεύξεις (960 στην τρέχουσα μέτρηση και επιπλέον booster 200 συνεντεύξεων σε ΜμΕ εταιρείες του κλάδου βιομηχανίας):
 - ✓ 580 επιχειρήσεις με τζίρο μέχρι 1εκ. ευρώ (ελεύθεροι επαγγελματίες, ατομικές επιχειρήσεις, ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ, ΑΕ) – οι 100 αφορούν βιομηχανίες τροφίμων
 - ✓ 580 επιχειρήσεις με τζίρο από 1-10εκ. ευρώ (ΟΕ, ΕΕ, ΑΕ, ΕΠΕ) – οι 100 αφορούν βιομηχανίες τροφίμων
- Γεωγραφική κάλυψη:
 - ✓ Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο, Ιωάννινα, Καβάλα, Λάρισα, Πάτρα
- Δειγματοληψία: Πολυσταδιακή, στρωματοποιημένη, μη αναλογική δειγματοληψία ως προς κλάδο, τάξη μεγέθους τζίρου & περιοχή σε κάθε ένα από τα δύο υπο-δείγματα. Quotas ως προς το μέγεθος του τζίρου για το booster δείγμα.
- Στατιστικό σφάλμα: στο σύνολο κάθε υπό-δείγματος των 580 επιχειρήσεων το μέγιστο στατιστικό σφάλμα είναι +/- 4,15% σε επίπεδο εμπιστοσύνης 95%.
- Περίοδος διεξαγωγής: 03/10/2018 – 09/11/2018
- Διεξαγωγή: Η έρευνα διεξήχθη σύμφωνα με τους κώδικες δεοντολογίας της ESOMAR και του ΣΕΔΕΑ και τις προδιαγραφές ποιοτικού ελέγχου που ορίζονται από τον ΠΕΣΣ (Ποιοτικός Έλεγχος Συλλογής Στοιχείων). Για την διεξαγωγή της έρευνας πεδίου εργάστηκαν 39 ερευνητές και 2 επιθεωρητές, με εμπειρία και εξειδίκευση σε έρευνες επιχειρήσεων.

Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

Έρευνα Συγκυρίας

Μάρτιος 2019

Τζέση Βουμβάκη

Deputy Chief Economist

(+30210) 334 1549

e-mail: fvoumv@nbg.gr

Αναλυτές:

Αθανασία Κουτούζου

(+30210) 334 1528

e-mail: koutouzou.ath@nbg.gr

Γεώργιος Σακκάς

(+30210) 334 1547

e-mail: sakkas.georgios@nbg.gr

Νίκη Κωνσταντοπούλου

(+30210) 334 1646

e-mail: konstantopoulou.niki@nbg.gr

Το παρόν δελτίο προορίζεται αποκλειστικά για την ενημέρωση επαγγελματιών επενδυτών οι οποίοι καλούνται να προβούν στην υλοποίηση των επενδυτικών τους αποφάσεων χωρίς να στηρίζονται στα περιεχόμενά του. Σε καμία περίπτωση το παρόν δελτίο δεν θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί ή να θεωρηθεί ως πρόταση για πώληση είτε ως παρότρυνση για οποιαδήποτε πρόταση αγοράς. Τα στοιχεία που αναφέρονται στο παρόν δελτίο προέρχονται από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες. Μη όντας σε θέση να αποκλείσει το ενδεχόμενο λάθους από μέρους των εν λόγω πηγών η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος δεν εγγυάται για ακρίβεια, την επικαιρότητα ή τη χρησιμότητα οποιασδήποτε πληροφορίας. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και οι θυγατρικές της εταιρίες δε φέρουν καμία ευθύνη για οποιαδήποτε άμεση ή παρεπόμενη ζημία απορρέει από οποιαδήποτε χρήση της παρούσας αναφοράς.